

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی برنامه سرفصل دروس

دوره دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی

کمیته تخصصی حقوق

گروه علوم انسانی

مصوب دویست و هشتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ: ۱۳۷۳/۷/۱۷

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره دکتری
دوره حقوق کیفری و جرم شناسی

گروه : علوم انسانی
رشته : حقوق کیفری و جرم شناسی
دوره : دکتری
کمیته تخصصی : حقوق
شاخه :
کدرشته :

شورای عالی برنامه ریزی در دو بیست و هشتاد و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۷۳/۷/۱۷ بر اساس طرح دوره دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی که توسط کمیته حقوق گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر میدارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است .

الف : دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره میشوند .

ب : موسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و بر اساس قوانین ، تاسیس میشوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند .
ج : موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل میشوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند .

ماده ۲) از تاریخ ۱۳۷۳/۷/۱۷ کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه مؤسسات در زمینه دوره دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی منکور در ماده ۱ منسوخ میشوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یادشده مطابق مقررات میتوانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

ماده ۲) مشخصات کلی و برنامه نرسی و سرفصل دروس دوره : دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ میشود. رای صادره دویست و هشتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۳/۷/۱۷

در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی

۱) برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود با اکثریت آراء بتصویب رسید.
۲) برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره دویست و هشتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۳/۷/۱۷ در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود.

مورد تأیید است دکتر علی شریعتمداری
دکتر سید محمد رضا هاشمی کلپایگانی
وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت : به معارنت آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ میشود.

سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

فصل نخست - مشخصات کلی دوره دکترای حقوق کیفری و جرم‌شناسی

۱- تعریف و هدف:

دوره دکترای حقوق کیفری و جرم‌شناسی که برطبق آیین نامه آموزشی دوره دکترای ph.D مصوب دویست و هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۷۲/۱۲/۸ در آموزش این رشته پیش بینی شده است عالیترین مقطع تحصیلی دانشگاهی است که به اعطای دانشنامه دکترای می انجامد و برنامه آن مشتمل بر دو دوره فعالیتهای آموزشی و پژوهشی با اهداف مشروح زیر تدوین و تنظیم گردیده است:

الف: تربیت متخصص و پژوهشگر در قلمرو مطالعات حقوق کیفری و جرم‌شناسی

ب: تربیت کادر آموزشی به منظور تدریس در دانشگاهها و دیگر مؤسسات آموزشی کشور

ج: تکمیل اطلاعات و تقویت بینش حقوقی مشاوران حقوقی وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی، قضات و وکلای دادگستری

د: آموزش کلیه داوطلبان خارجی که علاقمند به شناخت نظام کیفری ایران هستند.

۲- طول دوره و شکل نظام:

حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره دکترای حقوق ۴/۵ سال است که شامل دو مرحله آموزشی و پژوهشی می باشد. طول مدت مجاز مرحله آموزشی حداکثر پنج نیمسال است و نظام آموزشی آن واحدی است. طول هر نیمسال تحصیلی ۱۷ هفته و حداقل زمان لازم برای هر واحد یک ساعت در هفته می باشد.

مرحله تدوین رساله پس از قبولی دانشجو و گذراندن امتحان جامع آغاز می شود و با تدوین و دفاع از رساله دکترای پایان می پذیرد.

۳- تعداد واحدهای درسی :

تعداد کل واحدهای آموزشی شامل دروس اصلی تخصصی و اختیاری بیست و چهار (۲۴) و رساله بیست (۲۰) واحد به شرح زیر است:

الف : دروس اصلی تخصصی	۱۴ واحد
ب : دروس اختیاری	۱۰ واحد
ج : واحد رساله	۲۰ واحد

دانشجویان در انتخاب واحدهای اختیاری باید از سه گروه (الف ، ب ، ج) در سهایی که در برنامه پیش بینی شده است یک درس انتخاب نمایند و ۴ واحد باقی مانده را در یکی از سه گروه مزبور انتخاب و می گذرانند.

دانشکده های مجری می توانند برای هر واحد دروس اسلامی بیش از یک ساعت تدریس در نظر بگیرند (حداکثر سه ساعت برای یک واحد)

۴- نقش و توانائی

فارغ التحصیلان این دوره با آگاهی که در زمینه نحوه تحقیق و تشریح مطالب علمی کسب کرده اند و نیز با برخورداری از قدرت بیان منطقی اطلاعات خود به شیوه استدلالی قادر خواهند بود در مرتبه استادیاری به امر تحقیق و تدریس در دانشگاهها و موسسات پژوهشی بپردازند.

۵- ضرورت و اهمیت :

نیاز روز افزون دانشگاهها به نیروهای مجرب و آشنا به حقوق کیفری و علوم وابسته و نیز ضرورت تقویت دانش فنی حقوقدانانی که در مسند قضا و یا در سمتهای مشاور با مسائل عملی مقررات و ضوابط قانونی سروکار دارند اهمیت تاسیس این دوره را بخوبی آشکار می سازد. گسترش آموزش حقوق با توجه به نیازهای کشور و اهداف برنامه توسعه فرهنگی و آشنا ساختن محافل بین المللی با نظام حقوقی این کشور از جمله محورهای اصلی برنامه این دوره می باشد.

ع- ضوابط گزینش:

با رعایت شرایط عمومی مندرج در ماده ۵ آیین نامه آموزشی دوره دکترا ph.D شرایط اختصاصی ورود به مرحله آموزشی دکترای حقوق کیفری و جرم شناسی به شرح زیر است:

الف: داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد حقوق از یکی از دانشگاههای معتبر داخل یا خارج کشور که به تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی رسیده باشد.

تبصره: تعیین شرایط پذیرش داوطلبان دیگر به این دوره که تحصیلات خود را در رشته هایی نظیر الهیات و معارف اسلامی، فقه و یا رشته های وابسته به حقوق به پایان رسانده اند منوط به پیشنهاد کمیته برنامه ریزی حقوق و تأیید گروه برنامه ریزی علوم انسانی است.

ب: گذراندن امتحان زبان خارجی فرانسوی و یا انگلیسی و موفقیت در امتحان عربی

ج: قبولی در امتحانات اختصاصی ورود به دوره دکترا و کسب حداقل نمره ۱۴ از مجموع مواد درسی ذیل:

حقوق کیفری عمومی- حقوق کیفری اختصاصی- آیین دادرسی کیفری- جرم شناسی- متون حقوقی (انگلیسی یا فرانسوی)- متون فقه

د: داشتن معرفی نامه مبنی بر صلاحیت در دوره دکترا حداقل از دو تن از استادان دوره کارشناسی ارشد داوطلب.

فصل دوم- برنامه (عناوین دروس)
 دروس اصلی و تخصصی دکترای حقوق کیفری و جرم شناسی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت		
			جمع	نظری	عملی
	حقوق کیفری عمومی	۲	۳۴	۳۴	
	حقوق کیفری اختصاصی (۱)	۲	۳۴	۳۴	
	فقه استدلالی (۱)	۲	۳۴	۳۴	
	حقوق کیفری بین الملل	۲	۳۴	۳۴	
	سیاست جنایی	۲	۳۴	۳۴	
	جرم شناسی نظری	۲	۳۴	۳۴	
	متون حقوقی	۲	۳۴	۳۴	
		۱۴	۲۳۸	۲۳۸	

دروس اختیاری دکترای حقوق کیفری و جرم شناسی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت		
			جمع	نظری	عملی
	الف:				
	حقوق کیفری اختصاصی (۲)	۲	۳۴	۳۴	
	آیین دادرسی کیفری تطبیقی	۲	۳۴	۳۴	
	جرم شناسی کاربردی	۲	۳۴	۳۴	
	کیفر شناسی	۲	۳۴	۳۴	
	بزهکاری اطفال و نوجوانان	۲	۳۴	۳۴	
	فلسفه حقوق کیفری	۲	۳۴	۳۴	
	جامعه شناسی کیفری	۲	۳۴	۳۴	
	ب:				
	فقه استدلالی (۲)	۲	۳۴	۳۴	
	اصول فقه	۲	۳۴	۳۴	
	قواعد فقه	۲	۳۴	۳۴	
	فقه تطبیقی بین مذاهب اسلامی	۲	۳۴	۳۴	
	آیات الاحکام	۲	۳۴	۳۴	
	ح:				
	حقوق کیفری در کشورهای کامن لا	۲	۳۴	۳۴	
	حقوق کیفری در کشورهای اسلامی	۲	۳۴	۳۴	
	حقوق کیفری در کشورهای سوسیالیستی	۲	۳۴	۳۴	
	حقوق کیفری در کشورهای رومی - ژرمنی	۲	۳۴	۳۴	

فصل سوم
سرفصل دروس
دوره دکترای حقوق کیفری و جرم شناسی

نام درس: حقوق کیفری عمومی

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع درس: نظری

هدف: آشنایی عمیق با نظام کیفری کشور و شناخت تفصیلی مقررات جزایی شالوده آن

سرفصل دروس: (برای ۳۲ درس در یک نیمسال تحصیلی)

یک یا چند مبحث ذیل به فراخور زمان و به انتخاب استاد به تفصیل بررسی و تدریس خواهد شد:

الف - طبیعت خاص حقوق کیفری

۱- مفهوم حقوق کیفری

۲- اصل قانونی بودن جرم و مجازات

۳- تفسیر قوانین کیفری

ب - قاعده حقوق کیفری

۱- نظریه عام قاعده حقوق کیفری

۲- اجرای قاعده کیفری در زمان

۳- اجرای قاعده کیفری در مکان

ج - ساختار حقوقی جرم

۱- عنصر قانونی جرم

۲- علل توجیه کننده جرم

د - ساختار مادی جرم

۱- عنصر مادی جرم

۲- اعمال اجرایی

۳- نتیجه اعمال اجرایی

ه - خصایص مادی مجرمیت

۱- رابطه مشارکت

۲- رابطه علیت

و - خصایص روانی مجرمیت

۱- عنصر روانی مشترک عموم جرایم

۲- عنصر روانی خاص بعضی از جرایم

ز - قابلیت اسناد

۱- قابلیت تحمل مجازات

۲- مجرمیت اشخاص حقیقی

- ۳- مجرمیت اشخاص حقوقی
- ح - نظریه عمومی ضمانت اجرای کیفری
 - ۱- مفهوم ضمانت اجرای کیفری
 - ۲- مسائل حقوقی اجرای ضمانتهای کیفری
 - ط - انواع ضمانتهای اجرای کیفری
 - ۱- علیه تمامیت اشخاص
 - ۲- علیه اموال محکوم علیه
 - ۳- علیه حقوق و حیثیت محکوم علیه
 - ی - فردی کردن قضایی ضمانتهای اجرای کیفری
 - ۱- اقدام قضایی مبنی بر مجازات
 - ۲- کیفیات قضایی مجازات
 - ک - سقوط مجازاتها
 - ۱- جهات عینی سقوط مجازات
 - ۲- جهات شخصی سقوط مجازات

منابع درس:

1. Merle (R.) et Vitu (A.), Traité de droit criminel, 6ème éd., T. 1, Cujas, 1984.
2. Jeandidier (W.), Droit pénal général, Montchrestien, 1988.
3. Puech (M.), Droit pénal général, Litec, 1988.
4. Bouzat (P.) et Pinatel (J.), Traité de droit pénal et de criminologie, 2ème éd. T. I, Droit pénal général, Dalloz, 1970.
5. Ashworth (A.), Principles of criminal law, Oxford University Press. 1991.
6. _____, Criminal Justice Act: Legal Points, Waterlow Publishers Ltd. 1992.

نام درس: حقوق کیفری اختصاصی (۱)

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: تحلیل و بررسی جرایم علیه اقتدار و نظم عمومی

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

مباحث ذیل به انتخاب استاد و به تناسب زمان به تفضیل تدریس خواهد شد:

الف - جرایم علیه نظام دادگستری

۱- قسم، شهادت و اعلام جرم کذب

۲- انهدام، قلب و ربودن اسناد و اشیاء موضوع تحقیقات قضایی

۳- جرایم مربوط به دعاوی مجازات

۴- جرایم مربوط به دعاوی دادگستری

ب - جرایم علیه اقتدار عمومی

۱- جرایم مأموران دولت

۲- جرایم اشخاص عادی

۳- ارتشاء و اعمال نفوذ

منابع درس:

1. Rassat (M.-L.), Droit pénal spécial, 6e éd., Précis Dalloz, 1988.
2. Véron (), Droit pénal spécial, Masson, Paris, 1982.

نام درس: فقه استدلالی (۱)

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: ممارست در استدلالهای فقهی، تقویت نیروی استنباط و آشنایی با بنیادهای اصلی قوانین موضوعه

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

مباحث ذیل به انتخاب استاد و به تناسب زمان به تفصیل تدریس خواهد شد:

الف - تقسیم جرایم به حدود و قصاص و تعزیرات

ب - تلام قانونی جرم و کیفر

ج - مباشرت و تسبیب

د - اشتراک در جرایم مستلزم حد و جرایم مستلزم تعزیر

هـ - اسقاط کیفر به سبب دفاع از مال و نفس

و - اسقاط کیفر به سبب شبهه (موضوعی و حکمی)

ز - رضای مجنی علیه به جرم

ح - اجبار و اکراه مسقط مجازات

منابع درس:

ابو جعفر محمد بن حسن طوسی	۱- الخلاف
ابوالقاسم سید مرتضی ملقب به «علم الهدی»	۲- الانتصار
شیخ مفید	۳- المقننه
شیخ محمد حسن نجفی	۴- جواهر الکلام
سید محمد جواد حسینی عاملی	۵- مفتاح الکرامه

نام درس: حقوق کیفری بین الملل

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: مطالعه قلمرو حقوق کیفری فراملی و تأثیر و تأثر قواعد حقوق کیفری داخلی و خارجی و اصول تعیین صلاحیت قوانین کیفری در عرصه بین المللی
سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

یک یا چند مبحث از مباحث زیر به انتخاب استاد و به فراخور زمان تعیین و تدریس خواهد شد.

الف - جرایم اصلی بین المللی

- ۱- مستندات حقوق جرایم بین المللی
- ۲- دادرسی محکمه رسیدگی به جرایم بین المللی
- ۳- فاعل جرایم بین المللی
- ۴- اجرای حقوق جرایم بین المللی

ب - جرایم خاص بین المللی

- ۱- «قانون» بین المللی کیفری
- ۲- جرایم قراردادی

ج - صلاحیت قوانین کیفری ایران

- ۱- صلاحیت محلی
- ۲- صلاحیت شخصی
- ۳- صلاحیت ذاتی

د - معاضدت کیفری بین المللی

- ۱- استرداد
- ۲- صور دیگر معاضدت کیفری بین دولتها

منابع درسی:

1. Donnedieu de Vabers (H.), Le procès de Nuremberg devant les principes modernes du droit pénal international, cours de l'Académie de Droit International, 1947, tome 50.
2. Bassiouni (ch.), International Crimes: Digest/ Index of International Instruments 1815-1985 (2 Vols.) 1985.
3. _____, Crimes Against Humanity in International law, 1992.
4. Bassioni (Ch.), Draft statute international tribunal, Erès, 1993.
5. _____, Commentaries on the international law commission's 1991 draft code of crimes against the peace and security of mankind, Erès, 1993.
6. Glaser (S.) La culpabilité en droit international pénal, Cour de l'Académie de Droit International, tome 99.

7. _____., Introduction à l'Etude du droit international pénal, Bruxelles- Paris, 1954.
8. Graven (J.), Les crimes contre l'Humanité, Cours de l'Académie de Droit International, 1950, tome 1.
9. Donnedicu de Vabres (H.), Les principes modernes du droit pénal international, Paris, 1928.
10. Lombois (Cl.), Droit pénal international, éd. Dalloz, 2e éd., 1979.
11. Bassioni (Ch.), Crimes against humanity in international law, Dordrecht (Netherlands) Martinus Nijhoff Publishers.

سیاست جنائی

کد درس :

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف : آشنائی با مفاهیم و الگوها و اصول سیاست جنایی و کاربرد ابزارهای آن
سرفصل دروس : (برای ۲۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

الف - مفهوم سیاست جنایی

ب - تحول و توسعه مفهوم سیاست جنایی

ج - سیاست جنایی و داده‌های جرم شناسی

د - مقامهای مسوول سیاست جنائی

ه - ابزارهای سیاست جنایی

و - اصول قانون اساسی و سیاست جنایی

ز - الگوهای دولتی سیاست جنایی

ح - الگوهای اجتماعی سیاست جنایی

منابع درس:

- 1- Delmas-Marty(M.).,Les grands systemes de Politique criminelle,
Paris, P.U.F,1992.
- 2- Lazerges(Ch.).,La politique criminelle,Paris,P.U.F, 1988.
- 3- Crime and Criminal Policy in Europr,Ed.Roger Hood,University of Oxford,1989.
- 4-Ancel(M.).,Pour une etude systematique des problemes de politique criminelle,
in:Archives de politique criminelle,n^o1,1975.
- 5- Bernat de Celis(j.)La politique criminelle ala recherche delle- meme,
in:Archives de politique criminelle,n^o2, 1977.
- 6- Ancel(M.).,La defense social nouvelle, paris, Cujas, 1981.

نام درس: جرم شناسی نظری

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با عوامل و فرایند کنش جنایی به عنوان پدیده جمعی و نیز پدیده فردی

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

- بررسی بزهکاری (جرم شناسی کلان)

- بررسی بزه (جرم شناسی خرد)

- بررسی روابط میان بزه و بزهکاری

منابع درس:

1. Kinberg (O.), Les problèmes fondamentaux de la criminologie, Ed. Cujas, 1959.
2. Pinatel (J.), La société crimiogène, Calmann- Lèvy, 1971.
3. Sutherland (E.H.) et Cressey (D.R.), Principes de criminologie, Ed. Cujas, 1966
4. Szabo (D.), Criminologie, P.U.M, 1970.
5. _____, Criminologie et politique criminelle, Vrin, 1978.
6. _____, Science et crime, Vrin, 1986.
7. Seelig (E.), Traité de criminologie, P.U.F. 1956.
8. Stéfani (G.), et Levasseur (G.) et Jambu- Merlin, Crimiologie et science pénitentiaire, Dalloz, 5e éd., 1982.

نام درس: حقوق کیفری اختصاصی (۲)

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: تحلیل و بررسی جرایم علیه نظام مالی و اقتصادی و آشنایی با نحوه حمایت کیفری از محیط زیست

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

مباحث ذیل به انتخاب استاد و به تناسب زمان به تفصیل تدریس خواهد شد:

الف - جرایم علیه نظام مالی

۱- چک

۲- جرایم مالیاتی

۳- جرایم گمرکی

ب - جرایم علیه نظام اقتصادی

۱- بازار معاملات ارزی

۲- بازار پول

۳- بازار بورس

ج - جرایم علیه محیط زیست

۱- آلودگیها

۲- معماری و شهرسازی

منابع درس:

1. Delmas-Marty (M.), Droit pénal des affaires, P.U.F., Paris, 1982.
2. Ducouloux- Favard (C.), Droit pénal des affaires, Masson, Paris, 1982.
3. Robert (J.-H.), infraction contre la qualité de la vie: environnement
in; Re. Sc. Cri, n° 2, 1993, pp. 343-346.
4. Boulan (F.), infraction contre la qualité de la vie: construction et urbanisme
in; Re. Sc. Cri, n° 3, 1993, pp. 553-557.
5. Robert (J.H.), Droit pénal de l'environnement, éd. Masson, 1983.
6. Roujou de Boubée (), Droit pénal de la construction et de l'urbanisme,
Dalloz, Manuel de droit usuel, 1989.
7. Pradel (J.), Droit pénal économique, Précis Dalloz, Paris, 1982.

نام درس: آیین دادرسی کیفری تطبیقی

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با آیین دادرسی کیفری و مبانی صلاحیت دادگاهها و ارزش دلائل مثبت جرم در نظامهای حقوق معاصر

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

یک یا چند مبحث از مباحث زیر به انتخاب استاد و به فراخور زمان تعیین و به صورت تطبیقی در نظامهای حقوقی معاصر تدریس خواهد شد:

الف - صلاحیت مراجع قضایی در امر کیفری

۱- صلاحیت بین المللی مراجع کیفری

۲- صلاحیت شخصی، ذاتی و محلی مراجع کیفری داخلی

۳- ضمانت اجرای مربوط به قواعد صلاحیت

ب - راههای شکایت از تصمیمات و احکام کیفری و اعتبار امر مختوم

۱- واخواهی (شرایط و آثار آن)

۲- پژوهش (شرایط و آثار آن)

۳- فراجامخواهی (تصمیمات دیوان کشور و آثار آن)

۴- اعاده دادرسی

۵- اعتبار امر مختوم (کیفری در امر کیفری، کیفری در مدنی، مدنی در کیفری)

ج - دعوی خصوصی از ناشی از امر کیفری

۱- شرایط مربوط به طرفین در دعوی خصوصی

۲- طرح دعوی خصوصی در دادگاه کیفری و کیفیت اعمال آن

۳- سقوط دعوی خصوصی و موارد آن

د - دلائل در امر کیفری

۱- قواعد ویژه مربوط به دلائل در امر کیفری

۲- انواع دلائل

۳- ارزش اثباتی دلائل

منابع درسی:

1. Merle (R.) et Vitu (A.), *Traité de droit criminel*, t.2, Procédure pénale, éd. Cujas, 3e éd., 1979.

2. Stefani (G.), Levasseur (G.) et Bouloc (B.), *Procédure pénale*, Dalloz, 13e ed., 1987.

3. May (R.), *Criminal evidence*, snd ed, Sweet & Maxwell, 1990.

4. Bernard (D.), The criminal court in action , Butterworths, 1974.
5. Levasseur (G.), Chavanne (A.) et Montreuil (S.), Droit pénal et procédure pénale, éd. Sirey, 7e éd., 1983.
6. Soyer (J.-C.), Droit pénal et procédure pénal, 6e éd., 1984.
7. Corre (), Bail in criminal proceedings, Fourmat Publishing, 1990.
8. Emmind () and Sprack (), Emmins on criminal procedure, Blackston Press, 5 ed. 1989.
9. Katkhuda () and Morrish (), Forms of indictment, Longman Group Ltd., 1990.
10. Mclean (I.), Criminal Appeals, Longman Group Ltd., 2 ed., 1986.

نام درس: جرم شناسی کاربردی

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با کاراترین ابزار مبارزه علیه بزهکاری، همچنین مطالعه ارزش علمی مضمون سیاست جنایی، شناخت بزهکار و روشهای مؤثر پیشگیری
سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

الف - جرم شناسی حقوقی

۱- ارزش علمی سیاست جنایی

۲- ارزش علمی فنون کیفری

ب - جرم شناسی بالینی

۱- پایه های نظری جرم شناسی بالینی

۲- عملیات مشخص جرم شناسی بالینی

ج - جرم شناسی پیشگیرنده

۱- تدابیر و اقدامات پیشگیری جمعی از تبهکاری

۲- طرح اجمالی نظریه عام جرم شناسی پیشگیرنده

منابع درس:

1. 36e Cours international de criminologie, La criminologie appliquée, Tubingen, 1986.
2. Nouvelles approches de criminologie clinique, sous la direction de M.R. Ottenhof, Toulouse, éd. Drès, 1991.
3. Debuyst (Ch.), et coll., La criminologie clinique, Charles Dessart, Bruxelles, 1968.
4. Colin (M.), Etude de criminologie clinique, Masson, 1963.
5. Pinatel (J.) et Bouzat (P.), Traité de droit pénal et de criminologie, Tome III, Criminologie Dalloz, Paris, 1975.
6. Di Tullio (B.), Manuel d'Antropologie criminelle, Paris, Payot, 1951.
7. Szabo (D.), La prévention: concepts et stratégie, R.S.C., 1984.
8. Lunden (W.A.), The theory of crime prevention, British Journal of criminology, 1962.
9. Antilla (I.), Emerging of crime prevention: World Congress of crime prevention, Proceedings, Louisville, Kentucky, 1975.

نام درس: کیفر شناسی

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با اصول و تشکیلات و روشهای اجرای مجازاتها

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

الف - اصول حاکم بر اجرای مجازاتها

ب - تشکیلات نظام اجرای مجازاتها

ج - تشکیلات نظام اجرای مجازاتها

د - نظامهای خاص اجرای مجازاتها و شیوه های اصلاح و درمان بزهکاران:

۱- صغیر

۲- مجنون

۳- معتاد

منابع درس:

1. Bouloc (B.), Pénologie, Dallaz, 1991.
2. Kellens (G.), Précis de pénologie et de droit des sanctions pénales, la mesure de la peine, Liège, 1991.

نام درس: بزهکاری اطفال و نوجوانان

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با صور رفتارهای مجرمانه اطفال و نوجوانان و چگونگی تأثیر عوامل فرهنگی بر انزوای نوجوانان و گروه بندی نوجوانان بزهکار و واکنش مناسب در قبال جامعه ستیزی آنان
سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

الف - صور کژ رویهای اطفال و نوجوانان

ب - صور بزهکاری اطفال و نوجوانان

ج - ساختار فرهنگی و بزهکاری نوجوانان

د - گروههای نوجوانان تبهکار

هـ - واکنش اجتماعی در قبال بزهکاری نوجوانان

منابع درس:

1. Acte du II congrès international de Criminologie, Paris, 1950, T.I. Enfance délinquante P.U.F.
2. Friedlander (K.), La délinquance juvénile, P.U.F., Paris, 1951.
3. Glueck (Sh. et E.), Délinquants en herbe, Emmanuel Vitte, éd. Paris, 1956.
4. Hijazi (M.), Délinquance juvénile et réalisation de soi, Masson, Paris, 1966.
5. Bloch (H.) et Niederhoffer (A.), Les bandes d'adolescents, Payot, Paris, 1963.
6. Mucchielli (R.), Comment ils deviennent délinquants, les éditions sociales françaises, Paris, 1965.
7. Cohen (A.K.), Delinquent boys, the culture of the gang, the free Press, N.Y., 1971.

نام درس: فلسفه حقوق کیفری

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با کلام اسلامی و مسیحیت در باب ارزش افعال انسانی

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

یک یا چند مبحث از مباحث زیر به انتخاب استاد و به فراخور زمان تعیین و تدریس خواهد شد:

- انسان و مسؤولیت کیفری

- حسن و قبح افعال انسانی

- مکافات یا سزای عمل

- مجازات و سیاست دفاع اجتماعی

منابع درس:

۱- المستصفی

امام محمد غزالی

۲- البراهین (در علم کلام)

محمد ابن عمر فخر رازی، مقدمه و تصحیح: محمد باقر سبزواری، ۲ ج،

دانشگاه تهران، ۴۲-۱۳۴۱

3. De Maistre (J.), Les soirées de St. Pétersbourg, Wouters, Bruxelles, 2 Tomes, 1844.
4. Bentham (J.), Théorie des peines et des récompenses, Dumont, 2 vol. 1818.
5. Bentham (J.), Traités de législation civile et pénale, Dumont, 3 vol. 1802.
6. Beccaria (C.), Traité des délits et des peines, Cujas, 1966.
7. Saleilles (R.), L'individualisation de la peine, Alcan, 1909.
8. Tarde (G.), La philosophie pénale, Cujas, 1972.
9. Franck (A.), Philosophie du droit pénal, 1888.
10. Kant (E.), Eléments métaphysique de la doctrine du droit.
11. Ancel (M.), La défense sociale nouvelle, Cujas, 1981.

نام درس: جامعه شناسی کیفری

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با تحولات جدید مکاتب جامعه شناسی کیفری و تأثیر آنها بر مطالعه پدیده مجرمانه، خصوصاً جرم شناسی واکنش اجتماعی

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

Labelling theory - نظریه تعامل گره یا برچسب زنی
Organizational theory - نظریه سازمانی
Critical theory - نظریه بنیادی یا انتقادی

منابع درس:

1. Gassin (R.), Criminologie, Paris, Dalloz, 2e éd, 1990.
2. Criminologie, Bilan et perspectives, Mélanges Pinatel.
3. Robert (Ph.), La sociologie entre une criminologie du passage à l'acte et une criminologie de la réaction sociale, in: L'Année sociologique, 1973.
4. Robert (Ph.), De la criminologie de la réaction sociale à une sociologie pénale, in: L'Année sociologique, 1985.
5. Becker (H.S.), Outsiders, Studies in the sociology of deviance, Mc Millan, N.Y, 2^{ed}, 1973.
6. Taylor, Walton, Young, The New criminology, London, 1973.

نام درس: فقه استدلالی (۲)

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: ممارست در استدلالهای فقهی، تقویت نیروی استنباط و آشنایی با بنیادهای اصلی قوانین موضوعه

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

- شهادت

- اقرار

- قسم

- علم قاضی

منابع درس:

۱- الخلاف

۲- الانتصار

۳- المقننه

۴- جواهر الکلام

۵- مفتاح الكرامة

ابی جعفر محمد بن حسن طوسی

ابوالقاسم سید مرتضی ملقب به «علم الهدی»

شیخ مفید

شیخ محمد حسن نجفی

سید محمد جواد حسینی عاملی

نام درس: اصول فقه

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: تقویت نیروی استدلال دانشجویان و آموختن روش استنباط فروع از منابع اصلی فقه

سر فصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

مباحث ذیل به انتخاب استاد و به تناسب زمان به تفصیل تدریس خواهد شد:

- عام و خاص

- مطلق و مقید

- مفهوم و منطوق

- مجمل و مبین

- اصول عملیه

- اجتهاد و تقلید

منابع درس:

آخوند ملا محمد کاظم خراسانی	۱- کفایة الاصول
تقریرات میرزای نائینی، تألیف شیخ محمد علی کاظمی خراسانی	۲- فوائد الاصول
تقریرات میرزای نائینی، تألیف سید ابوالقاسم خویی	۳- اجود التقریرات
محمد ابوحامد غزالی	۴- المستصفی
شیخ حسن مشهور به صاحب معالم	۵- معالم الاصول
تقریرات امام خمینی، تألیف حاج میرزا جعفر سبحانی	۶- تهایب الاصول

نام درس: قواعد فقه

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با بنیادهای کلی فقهی در قلمرو کیفری و نحوه استفاده از آنها در موارد جزئی

سرفصل دروس: (برای ۳۴ درس در یک نیمسال تحصیلی)

الف - قاعده برائت

ب - قاعده اتلاف و تسبیب

ج - قاعده دراء

د - قاعده التعزیر بمادون الحد

هـ - قاعده التعزیر بما یراه الامام

و - قاعده التعزیر لكل عمل مجرم

ز - قاعده اقدام

ح - قاعده اضطرار

ط - قاعده عسر و حرج

منابع درس:

۱- القواعد الفقهیه	سید میرزا حسن موسوی بجنوردی
۲- عناوین	میرفتاح
۳- قواعد	ملا احمد نراقی
۴- قواعد فی فقه الاسلامی	عبد الرحمن بن رجب حنبلی
۵- تمهید القواعد	زین الدین بن نورالدین عاملی (شهید ثانی)
۶- قواعد	جمال الدین مکی عاملی (شهید اول)

نام درس: فقه تطبیقی بین مذاهب اسلامی

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: مطالعه و مقارنه احکام شرعی کیفری در مذاهب پنجگانه اسلامی

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

- قصاص

- ریاست

- حدود

- تعزیرات

منابع درس:

۱- الخلاف	ابی جعفر محمد بن حسن طوسی
۲- المغنی	عبدالله بن احمد بن محمد بن قدامه
۳- المحلی	ابن حزم اندلسی
۴- الجرمه	محمد ابوزهره
۵- المبسوط	شمس الدین سرخسی
۶- علم القضاء	احمد الحصری، ۲ جلد
۷- احکام القرآن	احمد بن علی الرازی ملقب به «جصاص»

نام درس: آیات الاحکام

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با مفاهیم و تعبیرات قرآن کریم درباره اعمال انسان در خلال تفاسیر فقهای اسلامی.

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

حداقل بیست آیه از آیات ذیل به انتخاب استاد و به تناسب زمان تدریس خواهد شد:

آیات ۳۲، ۳۳، ۳۸، ۴۵، ۹۱ و ۱۰۱ از سوره مائده

آیات ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۸، ۱۹۰، ۱۹۵، ۲۱۹ و ۲۷۹ از سوره بقره

آیات ۱۲، ۲۹ و ۱۲۳ از سوره توبه

آیات ۲۴، ۳۱ و ۵۳ از سوره نور

آیات ۱۶، ۲۹ و ۹۲ از سوره نساء

آیات ۱ و ۱۲ از سوره ممتحنه

آیات ۳۹ و ۵۷ از سوره انفال

آیه ۳۲ از سوره اسراء، آیه ۶۸ از سوره فرقان، آیه ۳۹ از سوره حج، آیه ۱۳۰ از سوره آل عمران، آیه ۸۵ از

سوره حوت، آیه ۱۸۳ از سوره شعراء، آیه ۹ از سوره حجرات، آیه ۳۳ از سوره اعراف

منابع درس:

۱- کنزالعرفان فی فقه القرآن

فاضل مقداد

۲- زبدة البیان فی براهین احکام القرآن

مقدس اردبیلی

۳- فلائد الدرر فی بیان آیات الاحکام بالاثر

شیخ احمد جزایری

۴- مسالک الافهام فی شرح شرایع الاسلام

زین الدین بن علی، مشهور به شهید ثانی

نام درس: حقوق کیفری در کشورهای کامن لا

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با نظام کیفری کشورهای انگلستان، آمریکا، کانادا

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

الف - منابع حقوق کیفری

۱- آرای قضایی

۲- قانون

۳- عرف

۴- نظریه علمای حقوق

ب - مسئولیت کیفری

۱- رفتار

۲- قابلیت سرزنش

ج - مجازات

۱- مبانی

۲- اهداف

د - اسباب سقوط مجازاتها

منابع درس:

1. Ancel (M.) et Radzinowicz (L.), Introduction au droit criminel de l'Angleterre, 1959.
2. Ancel (M.) et Schwarts (L.B.), Le système pénal des Etats- Unis, 1965.
3. Johnson (Ph.), Criminal law, cases, materials, and text, 4e éd, St. Paul, Minn, West publishing co., 1990.
4. Gillies (P.), Criminal law, 2e . éd, Sydney, The book company limited, 1990.
5. Côté- Harper (G.), Manganas (A.D.) et Turgeon (j.), Droit pénal canadien, 3e. éd. Cawanville (Québec) éd. Yvon Balais Inc. 1989.
6. Tulkens (F.), Les transformation du droit pénal aux Etats- Unis, in; Rev. Sc. Cri., n° 2 . 1993, pp. 219-237.

نام درس: حقوق کیفری در کشورهای اسلامی

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با نظام کیفری کشورهای اسلامی نظیر پاکستان، لیبی، سودان، امارات متحده عربی و عربستان سعودی

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

الف - منابع حقوق کیفری

ب - مسؤولیت کیفری

ج - مجازاتها

د - اسباب سقوط مجازاتها

منابع درس:

1. Mostafa (), Principes de droit pénal des pays arabes, 1973.
2. Bassiouni (Ch.M.), Editor, The Islamic criminal justice system, Oceana publications Inc, London, Rome, N.Y., 1982.
3. Millot (L.) et Blanc (F.-P.), Introduction à l'étude du droit musulman, 2e éd., Sirey, 1987.
4. Abdelmohcine (M.-N.), Le projet de droit criminel arabe unifié: un passé ressuscité, un présent absent ou une adaptation heureuse? in; Archives de politique criminelle, n° 10, 1988.
5. UNSDRI (UNICRI), Les effets de la législation islamique sur la prévention du crime en Arabie Saoudite, Rome, 1980.
6. Choudhry (H.N.), The criminal justice system in Pakistan, in; Criminal Justice in Asia, UNAFEI, Japan, 1982, pp. 204-217.
7. Mayer (A.E.), Libyan legislation in defense of Arabo-Islamic sexual mores, in; American journal of criminal law, n° 2, 1980, pp. 287-313.
8. _____, Le droit musulman en libye à l'âge du livre vert, in; Maghreb- Machrek, la documentation française, n° 93, 1981, pp. 5- 22.
9. _____, Law and religion in the muslim middle east, in; American Journal of criminal law, n° 1, 1987, pp. 127-184.

نام درس: حقوق کیفری در کشورهای سوسیالیستی

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با نظام کیفری کشورهای چین، کوبا، کره شمالی و بعضی از نظامهای مبتنی بر مرام مارکسیسم-لنینیسم

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

الف - منابع حقوق کیفری

۱- قانون

۲- رویه قضایی

۳- نظریه علمای حقوق

ب - مسؤولیت کیفری

۱- عنصر مادی

۲- عنصر معنوی

۳- قابلیت اسناد

ج - مجازاتها و اقدامات تأمینی و تربیتی

۱- مبانی

۲- اهداف

د - اسباب سقوط مجازاتها

منابع درس:

1. Anderjew (I.), Le droit pénal comparé des pays socialistes, 1981.
2. Isaïa (H.), La justice en Chine, Paris, Economica, 1978.
3. Blet (R.), Guerard (M.- F.) et autres, La justice en Chine, des cent fleurs aux cent codes, Maspero, 1979.

نام درس: حقوق کیفری در کشورهای رومی - ژرمنی

کد درس:

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی با نظام کیفری کشورهای فرانسه، بلژیک، سوئیس، ایتالیا و آلمان

سرفصل دروس: (برای ۳۴ ساعت درس در یک نیمسال تحصیلی)

الف - منابع حقوق کیفری

۱- قانون

۲- آیین نامه ها

۳- معاهدات بین المللی

ب - مسؤولیت کیفری

۱- عنصر مادی

۲- عنصر معنوی

۳- قابلیت اسناد

ج - مجازاتها و اقدامات تأمینی و تربیتی

۱- مبانی

۲- اهداف

د - اسباب سقوط مجازاتها

منابع درس:

1. Garraud (R.), *Traité théorique et pratique de droit pénal*, 6 tomes, Sirey 3e éd., 1913 à 1935.
2. Doucet (J.- P.), *Loi pénale*, Litec, Gazette du Palais, 1986.
3. Garçon (E.), *Code pénal annoté*, 2e éd. par M.Rousselet, M.Patin et M.Ancel, 3 tomes, Sirey, 1952 à 1959.
4. Fromont (M.) et Rieg (A.), *Introduction au droit allemand*, t. II: Droit public Droit pénal, Cujas, 1984.
5. Les Nouvelles, *Corpus juris belgici. Droit pénal*, T. I, 2 vol., par Trousse (P.E.), 1956, 1962, T.II, les infractions, sous la direction de Screvens, 1967, Bruxelles.
6. Panchaud (A.), *Code pénal suisse annoté*, 3e éd., Lausanne, 1967.

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

تاریخ ... ۱۳۷۴/۲/۲۴
شماره ... ۱۱۲/۴۰۵۳
پیوست

جناب آقای دکتر مالمی

معاون محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی

سلام علیکم

بر اساس نظر گروه علوم انسانی، اصلاحاتی که در برنامه دوره دکتری حقوق خصوصی (مصوب جلسه ۲۵۶ مورخ ۷۲/۲/۵) و برنامه دوره دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی (مصوب جلسه ۲۸۴ مورخ ۷۲/۷/۱۷)، انجام شده است، به شرح زیر تقدیم می شود.

خواهشمند است دستور فرمائید به دانشکاهها و واحدهای مجری ابلاغ نمایند.

۱- تعداد واحدهای دروس اصلی تخصصی از ۱۲ واحد به ۱۴ واحد افزایش یابد و درسی تحت عنوان متون حقوقی پیشرفته به عنوان درس اصلی به میزان ۲ واحد اضافه شود.

۲- دروس اختیاری از ۱۲ واحد به ۱۵ واحد تقلیل یابد و دانشجو باید از دروس اختیاری از هر سه گروه الف - ب - ج که در برنامه آمده است یک درس را انتخاب نماید و ۴ واحد باقیمانده را از یکی از سه گروه مزبور انتخاب نماید. / ب

دکتر سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

رونوشت: گروه علوم انسانی عطف به نامه شماره ۱۳۶۹/الف/۱۱۳ مورخ ۷۵/۱۲/۶